

Helsingin yliopiston lausunto sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntopyyntöön TKI rahoituksen näkökulmasta / HE 41/2023 vp

TKI- toimintaan suunnattavat merkittävät lisäresurssit yliopistoille ovat tarpeen. Vaikka suomalaiset yliopistot kykenevät tuottamaan korkealaatuisia tutkimuksia on niiden rooli ollut innovaatiotoiminnassa vähäinen. TKI- toiminta ei ole myöskään vaikuttanut yliopistojen perus- tai tulospohjaiseen rahoitukseen.

Helsingin yliopisto pitää tärkeänä ja kiitettävänä, että terveys- ja hyvinvointialan kasvua ja uudistumista vauhdittavalle ohjelmalle on kansallisesti tunnustettu tarve. Lääketieteeseen, farmasian ja laajemminkin terveysalan huippututkimukseen perustuva innovaatiotoiminta tarjoaa huomattavan potentiaalin synnyttää uutta, kilpailukykyistä liiketoimintaa, vauhdittaa kansantalouden kasvua sekä samalla mahdollisuuden kehittää aiempaa vaikuttavampaa ja kustannustehokkaampaa terveydenhuoltoa.

Kansallisessa TKI -politiikassa ja -rahoituksessa on tunnistettava vahvojen tutkimusyliopistojen rooli innovaatiotoiminnassa sekä osoitettava niille pysyvä ja riittävä TKI-rahoitus. Rahoituksen tulee kohdentua tutkimustulosten muuntamiseen hyödynnettäviksi innovaatioiksi, patenteiksi ja kaupallistamistamiseen. Kasvuhakuista uutta yrittäjyyttä tukevia yrityshautomoja sekä yritysten kanssa tehtävää TKI-yhteistyötä tulee tukea. Samalla kansallisissa rahoitusinstrumenteissa tulee mahdollistaa kunnianhimoisten innovaatioekosysteemien synnyttäminen tutkimusyliopistojen ympärille. Tästä seuraa yritysten ja yliopistojen välinen tiivis TKI- yhteistyö. Yliopistoista alkaa aiempaa runsaammin nousemaan kaupallistettuja tai muuten käytäntöön vietyjä keksintöjä sekä uusia kasvukykyisiä ja työllistäviä yrityksiä. Lopuksi yliopistojen ympärille muodostuu globaalisti kilpailukykyisiä ekosysteemejä ja infrastruktuureja, jotka houkuttelevat Suomeen uusia investointeja ja yrityksiä.

Kansallisen TKI-työryhmän loppuraportissa todetaan, että Suomen on tavoiteltava maailman huippua. Tähän tavoitteeseen ja kansainväliseen kilpailutilanteeseen verraten nyt varattu rahoitus on varsin pieni.

Innovaatorahoitusta tulee suunnata tutkimusyliopistoille ja alueille, joilla on oikeasti potentiaali ja kyky kansainvälisesti merkittävien innovaatiotoimintojen ja ekosysteemien kehittämiseen. Esimerkiksi, Helsingin yliopiston, HUSin sekä Aalto yliopiston muodostama kokonaisuus tulee kehittää kunnianhimoisesti yhtenä Euroopan merkittävimmistä terveys- ja hyvinvointialan tutkimus- ja innovaatiokeskittymistä. Tämä edellyttää yliopistojen yleisen innovaatiokyvykkyyden vahvistamisen lisäksi

1. Terveys- ja hyvinvointialan huippututkimuksen lisärahoittamista
2. Tutkijoiden innovaatio-osaamisen vahvistamista, erityisesti tohtorikoulutuksen yhteydessä, johon nyt kohdistuu kansallista TKI rahoitusta.
3. Joustavaa proof-of-concept rahoitusta tutkimuslähtöisten keksintöjen kaupallistamisen alkuun.
4. Kansainvälisesti merkittävien, yrityksille avoimien tutkimusinfrastruktuurien ja innovaatioympäristöjen synnyttämistä. Terveysalan AI- ja data-analytiikkaratkaisut sekä terveysdatan hyödyntäminen.
5. Huipputasoisten esihautomo- ja hautomopalveluiden synnyttämistä ja pitkäkestoista rahoittamista. Suomalaisten yliopistojen terveysalan hautomo SPARK Finland on Euroopan 25 parhaan joukossa. Rahoituksen suuntaamista yliopistojen yrityspalveluihin, tukemaan yhteistyötä ja kunnianhimoisten TKI hankkeiden synnyttämistä maailman parhaiden terveysalan yritysten kanssa.

Lisäksi EU hankkeiden vastinrahoitukseen korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille osoitettavassa määrärahasssa tulee huomioida yliopistolliset sairaalat kuten HUS. Näillä on keskeinen rooli terveys- ja hyvinvointialan tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa sekä mm. yrityksille tarjottavien kokeiluympäristöjen synnyttämisessä.

Helsingissä 23.10.2023

Johanna Arola, Dekaanin
Lääketieteellinen tiedekunta (LTDK)

Risto Renkonen, Professori
Innovaatiojohtaja, LTDK

Santtu von Bruun
HY innovaatio- ja ekosysteemijohtaja